

oblečeni kip velikana Hanns Bona-ta, zvanega „der grosse Bauer von Trient“, ki je bil osebni stražnik (Leibtrabant) nadvojvode Ferdinanda. Meril je na visokost 7' in 6"; ravno tako visok je tudi kip. Poleg teh znamenitost vidimo po stenah poobešenih 39 (št. 1—39) opersnikov (Harnische) avstrijskih knezov in ptujih vladarjev; na prostorih med okni (Fensterwand) pa posamezno orožje (št. I—XIV) slovečih vladarjev in mož. — II. orožna shramba shranjuje po stenah poobešene opersnike večjidel nemških knezov, grofov in vitezov (št. 40—89), in tudi nekoliko orientalskega bojnega orodja; med okni po steni pa nekoliko bojnih zastav (št. XV—XXII). Odtod pridemo v manjši kabinet, ki pa shranjuje po mnogo zanimivega orožja nemškega, madjarskega in orientalskega, namreč: meče, loke, pušice, strelotoke (Köcher), samójstre; tudi pušek in enake robe je dokaj ondu videti. — III. orožna shramba kaže nam zopet opersnike doljnетиrolskih, talijanskih in španijolskih knezov, grofov in vojskovodjev (št. 90—134, ter XXIII—XXVII); dalje mnogo škitov, sulic, zastav itd. — Odtod dospemo v IV. dvorano, ki je po stenah vsa poobešena s portrait-slikami raznih vladarjev, nadvojvodov, knezov, grofov itd. Pričenši s cesarjem Rudolfom Habsburškim, videl sem ondu obraze 141 odličnih oseb obojega spola. Marsikako obličje ogledoval sem s posebno rado- in vedoželjnostjo. Poleg tega je ob steni na lične postamente postavljenih devetero dopersnih kipov (Büsten) iz marmeljna in bronu, ki kažejo obraze 7 vladarjev in dveh soprug. — V. dvorana obsega one reči, ki so bile že za čase nadvojvoda Ferdinanda zedinjena na Ambražkem gradu pod imenom: „Kunst- und Wunderkammern“, in sicer: naturalije, umotvore, posodja raznoverstve snovi in oblike, orodja starega, srednjega in novejšega časa, mehanične, matematične in muzikalne instrumente, nekoliko orientalskih in inozemskih znamenitost itd. Vse to je pospravljeno v XVIII večjih in manjših omarah s steklenimi durmi, skozi katere se predmeti lahko vidijo.

Neizrečeno umetnih in dragocenih reči je po teh omarah nakupičenih, in ne terdi se zastoj, da tem znamenitostim ni je enakosti. Škoda, da mi o tem bolj natanjčno pisati ne dopušča čas. — Soba št. VI., zaradi svoje stenske krasote zvana „das Gold-Kabinet“ shranjuje v 4 velikih in eni manjši omari mnogo pitnih kup in posodja iz srebra in družih žlahtnih snovi; dragoceno monštranco, posodja iz kristala, blagoslovljene méče (darila papežev), ter mnogo družega orožja in jezdnega orodja. Po stenah te sobe je videti tudi nekoliko slik. Naprej pridemo zopet v mali kabinet (št. VII). Tu vidimo med drugim starinsk lesen altar iz XV. stoletja, ki je razdeljen v tri oddelke, ter nam kaže staro-nemško kiparsko umetnijo. Ta altar se je nahajal nekda v mestu Pfalzel-u poleg Trier-a. Po stenah pak je poobešenih 48 slik razne struke; svete in svetne podobe stavijo nam one pred oči. — VIII. in IX. sobi nakrašeni ste do malega le s slikami (44 komadičev) mnogoverstnih predmetov, ki se odlikujejo bolj po starosti in izvornosti, kakor po umetnji. —

Vernivši se skozi sobe, ki smo jih ravnokar prehodili in ogledali, nazaj v vstopno dvorano, pregledovali smo poslednjič še v nji in od nje k levi v treh manjših sobah razpostavljene kamnitne monumente, egiptovske starine itd. Koliko kipov (celih in dopersnih), reliefev, spominskih napisov, posodja, mozaikov in družega enacega v velikih oblikah, v priprosti in umetni izpeljavi itd. je ondu nakupičenega, ni popisati, še

celo gledati se človek poslednjič naveliča, in postaja le pri bolj znamenitih predmetih. In to so bile za me mnoge mumije, ki so mi kazale šego pokopovanja merličev pri starodavnih Egipčanih. Deloma zavite (zelo enako tako, kakor pri nas povijajo male otroke), deloma pa popolnoma odvite so mi zlasti poslednje pri ogledovanju rodile resnobna čutja. Osobe, katerih mrtva trupla se tu nahajajo, mogle so biti v življenji odličnega stanu; to vsaj dajo soditi kamnite rakve, ki poleg njih stoje, in v katerih so bile po smerti položene. O času pokopa se pač ne bi bil nihče podstopil, dotakniti se njihovih umerljivih ostankov; čez stoletja in stoletja pak pripeljani so iz daljnega Egipta sem v Evropo, da tu pridigujejo ogledovalcem: „memento mori!“ Tako in enako se pač vse spreminja pod solncem, sem si mislil, zapustivši palačo doljno-Belvedersko. —

Pravila *)

slovenskega učiteljskega društva.

Društvena namena.

§. 1. Namera društvu je: duševno podpirati slovensko ljudsko šolstvo.

§. 2. Sedež društva je v Ljubljani.

§. 3. Da društvo doseže svojo namero, misli:

- a) sklicevati shode, pri katerih bode se sklevalo o rečeh, ki zadevajo odgojo, poduk, in sploh dolžnosti in pravice ljudskih učiteljev; na dalje misli tudi v tem smislu pošiljati peticije in resolucije postavnim zastopom;
- b) društvo bode imelo knjižnico, šolske in druge podučne časopise;
- c) društvene zadeve in koristi priobčujejo se po slovenskih šolskih in drugih listih;
- d) za svoje troške bode društvo pobiralo pri društvenikih letne doneske.

Društveniki.

§. 4. Društvu more pristopiti vsak neoporečen državljan.

§. 5. Društveniki se delé v prave, podporne in častne.

Pravi udje so ljudski učitelji in učiteljice; podporni udje so neučitelji, ki društvo kakorkoli podpirajo; častni udje so tisti, ki jih društvo zaradi posebnih zaslug za šolstvo v to imenuje.

Dolžnosti in pravice društvenikov.

§. 6. Vsak društvenik plačuje na leto en goldinar.

§. 7. Kdor v 3 mesecih potem, ko je bil opominjan, ne plača društvenine, zbríše se iz društva.

§. 8. Vsak društvenik ima pravico, da se vdeležuje društvenih shodov, in da govori in nasvetuje; pravi udje imajo pa tudi pravico glasovati, voliti in voljeni biti.

*) Poterjena po sl. vladí 11. oktobra 1874.